

POSTANOWIENIE

Dnia 16 lutego 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Joanna Lemańska (przewodniczący, sprawozdawca)
SSN Marek Dobrowolski
SSN Maria Szczepaniec

w sprawie ze skargi J. J.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w [...] w sprawie o sygn. I S [...],
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 16 lutego 2022 r.,

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

J. J. (dalej również: skarżący) w piśmie z 30 sierpnia 2021 r. wniósł o
stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawach o sygn. I S [...] Sądu
Apelacyjnego w [...], V Cz [...] Sądu Okręgowego w [...] i I C [...] Sądu Rejonowego
w Ł., o zasądzenie od Skarbu Państwa kwoty 20.000 zł oraz o zwolnienie od
kosztów sądowych i o ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

Zarządzeniem Przewodniczącego Wydziału w Sądzie Apelacyjnym w [...] z
10 grudnia 2021 r. skarga J. J. w zakresie żądania stwierdzenia przewlekłości
postępowania przed Sądem Okręgowym w S. w sprawie o sygn. V Cz [...] oraz
przed Sądem Rejonowym w Ł. w sprawie o sygn. I C [...], została wyłączona do
odrębnego rozpoznania. Postanowieniem wydanym 13 stycznia 2022 r. wydanym w
sprawie o sygn. I S [...] Sąd Apelacyjny w [...] skargę we wskazanym zakresie
odrzucił.

W zakresie żądania stwierdzenia przewlekłości postępowania przed Sądem Apelacyjnym w [...] w sprawie o sygn. I S [...] Sąd ten pismem z 14 stycznia 2022 r. przedstawił skargę do rozpoznania Sądowi Najwyższemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga J. J. podlega odrzuceniu.

Postępowanie w sprawie o sygn. I S [...] zostało wszczęte przed Sądem Apelacyjnym w [...] na skutek wniesionej przez skarżącego skargi na przewlekłość postępowania w sprawach o sygn. V Cz [...] Sądu Okręgowego w S. i I C [...] Sądu Rejonowego w Ł. Postępowanie to zostało zakończone wydaniem 31 sierpnia 2021 r. postanowienia o odrzuceniu skargi.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (t.j. Dz.U. 2018, poz. 75; dalej: ustawa o skardze na przewlekłość albo ustawa) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Sąd Najwyższy podtrzymuje stanowisko wyrażone i szeroko umotywowane w uzasadnieniu postanowienia z 19 stycznia 2022 r., I NSP 246/21, wydanego po rozpoznaniu skargi wniesionej przez tego samego skarżącego w analogicznej sprawie, że w świetle przepisów powołanej ustawy niedopuszczalna jest skarga o stwierdzenie przewlekłości postępowania toczącego się na skutek wniesienia skargi o stwierdzenie przewlekłości innego postępowania. W art. 3 ustawy ustawodawca wymienił podmioty uprawnione do wniesienia skargi w poszczególnych rodzajach postępowań, w których prawo strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki zostało naruszone. W zamkniętym katalogu

postępowania wskazanych w tym przepisie nie wymieniono postępowania o naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki. Należy także zwrócić uwagę na treść art. 5 ust. 1 ustawy, stanowiącego, że skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiła przewlekłość postępowania, wnosi się w toku postępowania w sprawie. Użyte w tym przepisie sformułowanie „tok postępowania w sprawie” należy rozumieć jako tok postępowania co do istoty sprawy. Postępowanie wywołane wniesieniem skargi na przewlekłość nie ma natomiast samodzielnego charakteru. Jest ono *sui generis* postępowaniem sądowym o charakterze nadzorczym, a przy tym incydentalnym (wpadkowym) w ramach postępowania co do istoty sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z 23 października 2014 r., III SO 2/14).

Ponadto wskazać należy, że skarżący wniósł rozpoznawaną skargę na przewlekłość postępowania osobiście. Tymczasem zgodnie z art. 87¹ § 1 i 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. 2021, poz. 1805 ze zm.; dalej: k.p.c.), w postępowaniu przed Sądem Najwyższym obowiązuje zastępstwo stron przez adwokatów lub radców prawnych, a w sprawach własności przemysłowej także przez rzeczników patentowych. Zastępstwo to dotyczy także czynności procesowych związanych z postępowaniem przed Sądem Najwyższym, podejmowanych przed sądem niższej instancji, chyba że stroną, jej organem, jej przedstawicielem ustawowym lub pełnomocnikiem jest sędzia, prokurator, notariusz albo profesor lub doktor habilitowany nauk prawnych, a także radca prawny lub radca Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej. Powołany przepis znajduje zastosowanie również w postępowaniu wywołanym wniesieniem skargi na przewlekłość postępowania, jeżeli do jej rozpoznania właściwy jest Sąd Najwyższy (zob. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 16 listopada 2004 r., III SPP 42/04 – zasada prawna, a także postanowienia Sądu Najwyższego: z 18 lutego 2005 r., V SPC 1/05; z 5 lipca 2012 r., I CSP 2/12; z 23 marca 2018 r., I CSP 1/18; z 22 stycznia 2019 r., I NSP 69/18; z 21 marca 2019 r., I NSP 1/19; z 27 marca 2019 r., I NSP 2/19 i I NSP 46/18; z 26 kwietnia 2019 r., I NSP 36/19; z 26 lipca 2019 r., I NSP 52/19; z 8 stycznia 2020 r., I NSP 179/19; z 19 maja 2020 r., I NSP 44/20; z 3 czerwca

2020 r., I NSP 38/20; z 9 czerwca 2020 r., I NSP 73/20; z 15 lipca 2020 r., I NSP 85/20 i I NSP 86/20; z 22 września 2020 r., I NSP 136/20; z 28 października 2020 r., I NSP 153/20 i I NSP 155/20; z 16 grudnia 2020 r., I NSP 173/20). Przymusowe zastępstwo stron przez adwokatów lub radców prawnych w postępowaniu przed Sądem Najwyższym ma charakter bezwzględny i jest powszechnie znanym wymaganiem (postanowienie Sądu Najwyższego z 1 września 2021 r., I NSP 154/21). Wymaganie to powinno być znane także skarżącemu, mając na uwadze ilość skarg na przewlekłość postępowania wnoszonych przez niego do Sądu Najwyższego i odrzucanych z powodu jego niezachowania.

W sprawach nieuregulowanych w ustawie, do postępowania toczącego się na skutek skargi na przewlekłość sąd stosuje odpowiednio przepisy o postępowaniu zażaleniowym obowiązujące w postępowaniu, którego skarga dotyczy (art. 8 ust. 2 ustawy). W przypadku niniejszej skargi będą to przepisy o postępowaniu zażaleniowym w sprawach cywilnych. Stanowią one, że do postępowania toczącego się przed Sądem Najwyższym na skutek zażalenia stosuje się odpowiednio m.in. art. 398²¹ k.p.c., zgodnie z którym, jeżeli nie ma szczególnych przepisów o postępowaniu przed Sądem Najwyższym, do postępowania tego stosuje się odpowiednio przepisy o apelacji. Jak z kolei stanowi art. 373 § 1 k.p.c., sąd drugiej instancji odrzuca apelację spóźnioną, nieopłaconą lub z innych przyczyn niedopuszczalną, jak również apelację, której braków strona nie usunęła w wyznaczonym terminie.

Z uwagi na konieczność odrzucenia rozpoznawanej skargi brak jest podstaw do rozpoznania wniosku formalnego skarżącego o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, a także wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych. Wprawdzie bowiem skarga na przewlekłość postępowania podlega stałej opłacie stałej w wysokości 200 zł (art. 17 ust. 1 ustawy), to jednak zgodnie z art. 126² § 2 k.p.c., nie żąda się opłaty od pisma, jeżeli już z jego treści wynika, że podlega ono odrzuceniu.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy na podstawie powołanych przepisów orzekł w sentencji i skargę na przewlekłość postępowania wniesioną przez J. J. w zakresie dotyczącym postępowania przed Sądem Apelacyjnym w [...]

w sprawie o sygn. I S [...] odrzucił – uznając, że z wyłożonych wyżej przyczyn jest ona niedopuszczalna z mocy ustawy.

a.s.